

Postanowienie z dnia 12 lutego 2009 r.

III SO 11/08

Sędzia, którego kandydatury na wyższe stanowisko Krajowa Rada Sądownictwa nie przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przed ogłoszeniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2008 r., SK 57/06 (Dz.U. Nr 96, poz. 621), nie może żądać wznowienia postępowania odwoławczego przed Sądem Najwyższym, ale może ponownie ubiegać się o wolne stanowisko sędziowskie na zasadach wynikających z tego orzeczenia Trybunału.

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 lutego 2009 r. sprawy z odwołania Zygmunta D. od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 stycznia r. [...] w sprawie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, na skutek skargi odwołującego się o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2008 r. [...]

o d r z u c i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

W dniu 5 września 2008 r. Zygmunt D. wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2008 r. [...]; odrzucającego jego odwołanie od uchwały [...] Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 stycznia 2008 r., w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu sędziego, na podstawie art. 13 ust. 2 zdanie drugie ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Rady Sądownictwa (Dz.U. Nr 100, poz. 1082 ze zm., powoływanej dalej jako ustawa o KRS). W uzasadnieniu kontestowanego postanowienia Sąd Najwyższy wskazał na niedopuszczalność sądowej drogi odwoławczej w takiej sprawie, która została wyraźnie wykluczona w tym przepisie.

Wskazując jako podstawę skargi o wznowienie postępowania art. 401¹ k.p.c. w związku z art. 190 ust. 4 Konstytucji RP skarżący domagał się wznowienia postępowania zakończonego zaskarżonym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2008 r., uchylenia tego postanowienia, a także uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 8 stycznia 2008 r. [...] oraz przekazania sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

Skarżący wskazał na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2008 r., SK 57/06 (Dz.U. Nr 96, poz. 621), uznający, że art. 13 ust. 2 zdanie drugie ustawy o Krajowej Rady Sądownictwa w zakresie, w jakim dotyczy art. 2 ust 1 pkt 3 w związku z art. 2 tej ustawy jest niezgodny z Konstytucją. W związku z tym zachodzi podstawa do wznowienia postępowania, ponieważ Sąd Najwyższy odrzucił odwołanie na podstawie przepisu, który został następnie uznany za niezgodny z Konstytucją. Przywołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2008 r. wszedł w życie w dniu 5 czerwca 2008 r. (w tym dniu ukazał się Dziennik Ustaw), zatem skarga o wznowienie postępowania wniesiona w dniu 5 września 2008 r. (data nadania na pocztę), została złożona w terminie przewidzianym dla tego środka zaskarżenia (art. 407 § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o wznowienie postępowania nie może być uwzględniona, pomimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2008 r., SK 57/06 (OTK-A 2008 nr 4, poz. 63), w którym przesądzono, że art. 13 ust. 2 zdanie drugie ustawy o KRS w zakresie, w jakim dotyczy go art. 2 ust. 1 pkt 3 w związku z pkt 2 tej ustawy, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 i z art. 77 ust. 2 w związku z art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu tego stanowiska Trybunał Konstytucyjny argumentował, że ani szczególna konstytucyjna pozycja ustrojowa KRS, ani fakt, że w myśl art. 12 ust. 5 ustawy o KRS w postępowaniu przed tym organem nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, nie odbierają postępowaniu przed radą w sprawach indywidualnych, dotyczących powołania na stanowiska sędziowskie, charakteru „postępowania administracyjnego”. Przedmiot postępowania w kwestii oceny kandydata i przedstawienia wniosku o jego powołanie na stanowisko sędziego ma charakter sprawy w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji i konieczna jest sądowa kontrola równego dostępu do służby publicznej (art. 60 Konstytucji) w spra-

wach prowadzenia naboru na podstawie przejrzystych kryteriów selekcji kandydatów i obsadzania poszczególnych stanowisk w służbie publicznej. W tego typu sprawach Konstytucja wprowadza „swoiste domniemanie drogi sądowej”. Równocześnie niedopuszczalny jest kategoriyczny zakaz ustawowego zamykania drogi sądowej w sprawach związanych z naruszaniem wolności i praw (art. 77 ust. 2 Konstytucji), bo takie wyłączenie może być ustanowione jedynie wprost przepisami konstytucyjnymi. Inaczej rzecz ujmując, prawo do sądu, wyrażone w art. 45 ust. 1 Konstytucji, nie może zostać ograniczone poprzez zamknięcie przez ustawę drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności i praw konstytucyjnych, gdyż takie ograniczenie byłoby oczywiście sprzeczne z art. 77 ust. 2 Konstytucji.

Równocześnie jednak wnoszącemu skargę o wznowienie postępowania przed Sądem Najwyższym umknęło określenie przez Trybunał Konstytucyjny w tym konkretnym orzeczeniu możliwości i zakresu wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia, wydanych na podstawie przepisu uznanego przez Trybunał za niekonstytucyjny. W tej kwestii Trybunał Konstytucyjny uznał, że z jego wyroku stwierdzającego niezgodność art. 13 ust. 2 zdania drugiego ustawy o KRS w zakresie dotyczącym art. 2 ust. 1 pkt 3 w związku z pkt 2 tej ustawy, nie wynika możliwość ponownego odwołania się od rozstrzygnięcia KRS o nieprzedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydatury skarżącego kandydata do objęcia stanowiska sędziego. Przemawia za tym konieczność zapewnienia stabilności funkcjonowania Krajowej Rady Sądownictwa, a także innych organów uczestniczących w procedurze powołania na stanowiska sędziowskie. Oznacza to, że skarżący oraz (ewentualnie) inni zainteresowani będą mieli możliwość ponownego ubiegania się o stanowiska sędziowskie na zasadach określonych w przepisach, zmodyfikowanych w następstwie wydanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, a więc z uwzględnieniem możliwości odwołania się od uchwały KRS do sądu. W podobnej sprawie (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 listopada 2007 r., SK 43/06, OTK-A 2007 nr 10, poz. 130), Trybunał także wskazał, że nie ma konstytucyjnych podstaw do wznowiania postępowań prowadzonych dla obsadzenia stanowisk sędziowskich, argumentując, że celem wzruszenia aktów indywidualnych lub wznowienia postępowania na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji jest przede wszystkim „realizacja Konstytucji poprzez przywrócenie stanu zgodnego z prawem”, przeto nie jest dopuszczalne wzruszanie aktów indywidualnych lub wznowienie postępowania, jeżeli doprowadziłoby to do powstania skutków niezgodnych z Konstytucją.

Uznając suwerenne prawo Trybunału Konstytucyjnego do dokonywania autentycznej wykładni wydawanych przezeń orzeczeń, Sąd Najwyższy w rozpoznawanej sprawie przyjął, że sędzia, którego kandydatury na wyższe stanowisko Krajowa Rada Sądownictwa nie przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej przed ogłoszeniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego o uznaniu za niezgodny z Konstytucją braku sądowej drogi odwoławczej w takiej indywidualnej sprawie, nie może żądać wznowienia sądowego postępowania odwoławczego w zakończonej procedurze obsadzania stanowisk sędziowskich, ale może ponownie ubiegać się o wolne stanowisko sędziowskie na zasadach wynikających ze zmodyfikowanego stanu prawnego w następstwie orzeczenia instancji konstytucyjnej, tj. z uwzględnieniem możliwości odwołania się do sądu (Sądu Najwyższego) od kontestowanej uchwały Krajowej Rady Sądownictwa, co doprowadziło do orzeczenia jak w sentencji postanowienia.

=====